

Pričetek operacij na Zahodu

Vdor v Holandijo, Belgijo in Luksemburg

Da preprečijo zasedbo omenjenih držav po zavezniških četah, so po nemški izjavi dobile nemške čete davi nalog prekoračiti holandsko, belgijsko in luksemburško mejo — Prvi spopadi v zraku in na kopnem — Vse tri države z Nemčijo v vojnem stanju — Zavezniki hite že na pomoč

CURIH, 10. maja. Ass. Press. Z IZJAVO, DA HOČEJO ZAŠČITITI HOLANDIJO, BELGIJO IN LUKSEMBURG PRED NEVARNOSTJO ZAVEZNIŠKEGA VPADA, SO DAVI NEMŠKE ČETE PRIČELE KORAKATI ČEZ MEJE OMENJENIH DRŽAV. S TEM SE JE VOJNA RAZŠIRILA NA TRI NOVE DOSLEJ NEVTRALNE EVROPSKE DRŽAVE, KI STOJE OD DANES DALJE STVARNO IN FORMALNO V VOJNEM STANJU Z NEMČIJO. VSE TRI VLADE SO SKLENILE UPRETI SE NEMŠKEMU POHODU IN ZAPROSILE ZAVEZNIKE ZA POMOČ, KI JIM JE BILA TUDI ŽE TAKOJ POSLANA. FRANCOSKE ČETE SO BILE ŽE TEKOM DOPOLDNEVA POSLANE NA NOVE FRONTNE ODSEKE, KI SO NASTALI Z NEMŠKIM KORAKOM. O TRENUTNEM POLOŽAJU JE NEMOGOČE DOBITI PREGLEDNIH INFORMACIJ. VESTI, KI PRIHAJAJO V ŠVICO, SO TAKO OKRNJENE IN SI TUDI NASPROTUJEJO, DA JE TREBA ŠE POČAKATI NA USTVARITEV PRAVILNE SODBE O NOvem POLOŽAJU, KI JE NASTAL Z DANAŠNJIM DNEM. DEJSTVO JE LE ENO: VSE TRI DRŽAVE SO SKLENILE POSTAVITI SE V BRAN.

Objava novega vojnega stanja

BERLIN, 10. maja. Ass. Press. Danes zjutraj je bilo po radiu sporočeno nemškemu narodu, da so nemške čete dobile nalog vkorakati v Holandijo, Belgijo in Luksemburg, da prehite sovražnika, ki se

je pripravil na zasedbo omenjenih treh držav.

NEW YORK, 10. maja. Reuter. Po vestih iz Amsterdama je Holandska uradno že v vojnem stanju z Nemčijo.

Memorandum nemške vlade

BERLIN, 10. maja. DNB. Nemška vlada je poslala belgijski in holandski vladi memorandum, v katerem naglašja, da je v posesti dokazov, kako »se je na njihovih tleh pripravljala angleško-francoski vpad v industrijsko Porurje. Zato je vlada ukazala svoji oboroženi cilji, da z vsem orožjem, ki ji je na razpolago, zaščiti nevtralnost obeh držav. Ker oenzivni načrt Angležev in Francozov predvideva tudi vkorakanje preko Luksemburške, so nemške čete vkorakale tudi v to kneževino, da odbijejo sovražen namen.«

BERLIN, 10. maja. DNB. Uradno ugotavljajo, da je dokazano, kako »sta Anglija in Francija hoteli izkoristiti holandsko in belgijsko nevtralnost za svojo ofenzivo proti Nemčiji. Na isti način, kakor so zavezniki nameravali iz Norveške razširiti bojišče na vso Skandinavijo, so hoteli tudi na zahodu presenetiti Nemce. Nagla intervencija Nemčije je to preprečila. Umik zavezniških čet in demonstra-

cija v Sredozemlju naj bi imela namen, prikriti prave cilje. Današnja poteza je vse to načrte prekrizala.«

BERLIN, 10. maja. (DNB): Vlada rajha je izdala proklamacijo, ki jo je prečital na radiu G o b e l s, v kateri utemeljuje, kako sta Anglija in Francija pripravljali napad na Nemčijo preko Holandske in Belgije. Zato so dobile nemške čete ukaz, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi zavarujejo nevtralnost teh nevtralnih držav. Memorandum naglašja, da nemška vojska ne prihaja v te kraje kot sovražnik. Nemčija nima niti sedaj niti v bodoče namena, da posega v teritorialno integriteto in politično samostojnost teh držav ali njihovih kolonij. Zato je usoda Belgije, Holandske in Luksemburga v rokah tamošnjih vlad, ki imajo dolžnost, da takoj izdajo odredbe, naj se vkorakanju nemške vojske nihče ne upira. Odgovornost bodo nosile vlade teh držav, ako bodo nemške čete zadele na odpor, ki bo z vsemi sredstvi oborožene sile zlomljen.

Izjava von Ribbentropa

BERLIN, 10. maja. DNB. Zunanji minister Ribbentrop je dal predstavnikom tiska izjavo, v kateri pravi, da »je padla maska z Anglije in Francije. Po vpadu na Skandinavijo, kjer sta pretrpeli neuspehi, sta zavezniki reagirali v Sredozemlju. Ta veliki manever je bil samo prikrit cilji, da se odstrani pažnja od priprave za napad preko Belgije in Holandske na nemško industrijsko področje v Porurju. Ta napad se je pripravil že davno, nemška vlada je dobro vedela zanj. V zadnjih dneh so bile na Holandskem izkrcane angleške čete. Nemška vlada je izvedela o angleški noti Holandiji in Belgiji, da bodo zavezniki tam skoro izkrcali čete. Vlada ima o tem nepo-

bitne dokaze. Vodja rajha ne more dopustiti, da bi bila nemška industrijska oblast izpostavljena sovražnemu napadu, zato se je odločil, da vzame belgijsko in holandsko nevtralnost pod zaščito. Tu gre spet za zločinsko gesto Velike Britanije in Francije, ki sta pogladi Nemce v nadaljnjo vojno. Nemška vlada ostaja ravnodušna do vsega, zdaj bo govorila nemška vojska v edino možnem jeziku. Nemška vojska bo vodjem Anglije in Francije pokazala njihove zločine. Z njimi je treba dokončno obračunati.«

Obljuba zavezniške pomoči

BRUSELJ, 10. maja. Havas javlja, da je napadena Belgija zaprosila za pomoč Francijo in Anglijo, ki sta ji zagotovili neodvisnost. Naknadno je prispelo poročilo, da je zaprosila za pomoč tudi Holandija. LONDON, 10. maja. Havas. Uradno javljajo, da bodo zavezniki prožili Belgiji

in Holandiji vso pomoč, ki je v danem trenutku možna.

LONDON, 10. maja. Reuter. Belgija in Holandska sta zaprosili za hitro pomoč. Kraljevska vlada je odgovorila, da bo takoj odposlana polna pomoč.

Proglas holandske kraljice

NEW YORK, 10. maja. Reuter. Po vestih iz Amsterdama je holandska kraljica Viljemina izdala na holandski narod proglas, v katerem poudarja, kako »je država skrbno čuvala svojo nevtralnost,

a je Nemčija kljub temu izvršila na kraljevino iznenaden napad in potegnila narod v vojno. Vsi naj se postavijo na branik domovine, za njeno svobodo in neodvisnost.«

Pričetek nemških operacij

BRUSELJ, 10. maja. Havas. Belgijska vlada je imela že v teku noči sejo. Po posvetovanju sta po 1. uri ponoči odšla Pierlot in Spaak v kraljevsko palačo. Ob 6. zjutraj so že dospeli vesti, da so Nemci vrgli bombe na brusejsko letališče. Na nemško-belgijski meji je prišlo do močnega streljanja. Napadena je tudi kneževina Luksemburg.

PARIZ, 10. maja. Havas. Davi ob 3. so

nemške čete prekoračile mejo Luksemburške, Belgije in Holandske.

PARIZ, 10. maja. Havas. Ponoči od 22.15 do 23. ure je bil po vsej severni Franciji dan znak za alarm. Protiletalske baterije so stopile v akcijo.

PARIZ, 10. maja. Havas. Davi ob 4.25 je bil dan znak za alarm. Bombardirano je bilo letališče v Lyonu. Ena nemško letala so sestrelili.

Letalski napadi na Holandijo

BRUSELJ, 10. maja. Reuter. Davi ob 4.30 je veliko število nemških letal preletelo Amsterdam. Protiletalske baterije so jih takoj obstreljevale. Več nemških eskadrilj so opazili nad vso Holandijo v višini 2000 m. Z vseh strani so streljali nanje. Letala so letela nad Arnhemom k Zejdenu. Ve poletov so opazili tudi nad Frizijskimi otoki. Vsa letala so letela z vzhoda na zahod.

LONDON, 10. maja. Reuter. Davi v rani zori se je pojavilo veliko število nemških bombnikov nad Antwerpenom. Protiletalske baterije so stopile takoj v akcijo.

SILVERSUND, 10. maja. Reuter. Tukajšnja radio postaja javlja, da je velika

skupina nemških bombnikov križarila nad severno Holandsko. Napovedana je nova, še večja skupina nemških bombnikov. Letala krožijo ponekod 6000 m visoko.

BRUSELJ, 10. maja. Reuter. Nemška letala skušajo bombardirati holandska letališča. Vojska in protiletalske baterije so pripravile vse, da odbijejo napade.

SPUŠČANJE PADALCEV NA LETALIŠČA

LONDON, 10. maja. Reuter. Tu računajo, da hočejo Nemci presekati zvezo med Belgiji in Francozi. Na Holandskem hočejo najprej zasesti letališča. Padalce so spustili pri Amsterdamu, Sipolu in Nadaljevanje na 2. strani!

Hitler: Ura, ki bo odločala za tisočletje

BERLIN, 10. maja. DNB. V dopoldanskih urah je izdal kancelar Adolf Hitler dnevno povelje vsej nemški oboroženi sili. Kratko navajajoč vzroke, ki so priveli do sedanje vojne, je poudaril:

»Vojaki! Prišla je ura odločitve! Že tri sto let je bila Nemčija ovirana pri svoji konsolidaciji. Anglija nas je skušala na vse načine slabiti ter nam je v tej dobi 31 krat napovedala vojno, da prepreči zedinjenje Nemčije in njenega 80 milijonskega naroda. Ves ta čas nam je Anglija odrekala pravico do neobhodnih

dobrin. Odgovornim možem v Nemčiji so tudi sedaj znani nameni Anglije, da razbije Nemčijo in jo razkosa na male države. Ker smo se temu odločno uprli, nam je Anglija napovedala 3. septembra 1939. leta vojno, ki smo jo sprejeli. Toda nas ne vodi nobena mirna in sovraštvo do angleškega in francoskega naroda. Prišel pa je za nas čas, ko se odloča ali živeti ali poginiti.

Naša vojska je v nekaj tednih zavzela Poljsko ter tako odstranila nevarnost, ki nam je grozila z vzhoda. Nato je Anglija

poskušala udarec s severa, toda tudi tega smo s pohodom 9. aprila t. l. preprečili.

Sedaj pa se je zgodilo, kar smo pričakovali že več mesecev, ko nas je hotela Anglija presenetiti s svojim sredozemskim manevrom, da bi potem čez Belgijo in Nizozemsko udarila proti Porurju.

Vojaki! Sedaj je prišla vaša ura! Danes se je pričel boj, ki bo odločal za tisočletje! o usodi nemškega naroda. Storite svojo dolžnost, zavedajoč se, da je za vami vsa domovina!«

ROMUNSKI PETROLEJ

BUKAREŠTA, 10. maja. Havas. Ravnateljstvo romunskih državnih železnic je povečalo tarifo za prevoz petroleja za 15%. Povišanje stopi v veljavo 15. t. m.

KITAJCI OBKOLILI 70.000 JAPONCEV

ČUNGKING, 10. maja. DNB. V eni največjih bitk v severnozahodni provinci Huipja so kitajske čete obkrožile 70.000 Japoncev. Boj se nadaljuje.

Nemci korakajo proti Narviku

Po švedskih informacijah so nemške čete oddaljene samo še 125 milj od Narvika, pri katerem se bližejo ostri boji

BERLIN, 10. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča: Naša letala so napadla sovražne ladje pri Narviku ter pri tem potopila neko 7000 tonsko sovražno transportno ladjo. Severno od Narvika so naše čete ponovno posegle v boj ter napadle sovražno pehoto in topniške položaje. V Skagerraku so naša letala potopila neko sovražno podmornico. Na zahodu mirno.

RIGA, 10. maja. Stefani. Iz Stockholma poročajo, da se je Nemcem posrečilo spu-

stiti s pomočjo padal precejšnje število novih čet, ki naj okrepe nemško posadko, ki brani Narvik in okolico.

STOCKHOLM, 10. maja. United Press. V bližini Trondhjem se v gorah še vedno upira okoli 300 Norvežanov. Nemške čete napredujejo z vso naglico v severni smeri proti Narviku, da bi prišle pravočasno na pomoč tamkajšnji nemški posadki, ki šteje največ 3500 mož in je izpostavljena srditemu zavezniškemu na-

padu s kopnega, z morja in iz zraka. Trenutno so dospeli Nemci do mesta Mo, ki je oddaljeno okoli 125 milj od Narvika. Po poročilih iz srednje Norveške se na posameznih mestih norveški oddelki še vedno hrabro upirajo in se niso pokorili ukazu polkovnika Geza, ki jih je pozval, da izvedejo demobilizacijo. Ti oddelki zdaj dajejo Nemcem velike skrbi in izgube. Ni pa seveda mogoče računati, da bi se mogli upirati še dolgo.

Japonci napovedujejo velike dogodke

TOKIO, 10. maja. DNB. Japonski vojni minister Hata je izjavil včeraj, da je napočil čas, ko mora japonska energično odločiti o svoji usodi. »Položaj je sedaj tak«, je dejal Hata, »da se postavlja pred nas vprašanje, ali bo japonsko cesarstvo napredovalo, ali pa bo propadlo. Japonska mora vse svoje posle tako organizirati, da bodo v službi cesarstva, odnosno položaja, ki je sedaj vojna. «Nato je govoril Hata o velikih dneih, ki bodo prišli, zlasti kar tiče popolne preureditve Daljnega vzhoda. S tem v zvezi je govoril tudi o kitajskih razmerah in naglasil, da se urejejo v smislu japonskih načrtov, in to kljub odporu Čangkajška.

Nadaljevanje s 1. strani!

Balhaven. Med napadom na neko letališče je bilo porušenih več hiš, mnogo ljudi ranjenih.

Letalski napadi tudi na Bruselj

BRUSELJ, 10. maja. Havas. Davi ob 6, je bilo čuti močno streljanje protiletalskih baterij. Nad 100 nemških letal je krožilo nad mestom in hitelo dalje.

BRUSELJ, 10. maja. Reuter. Vse mesto

Splošna mobilizacija v Belgiji

BRUSELJ, 10. maja. Reuter. Po odhodu od kralja Leopolda je predsednik vlade Pierlot izjavil, da je bila Belgija zavrtno napadena od Nemčije. Izvedena je splošna mobilizacije vojske.

NEW YORK, 10. maja. Reuter. Nemci so skušali s padalci zasesti več letališč. Holandsko vrhovno poveljstvo je nemudoma odposlalo napadalne čete, da jih obkolijo in zajamejo.

je alarmirano, v zraku neprestano brne motorji, protiletalske baterije neprestano streljajo. Sirene se oglašajo zaporedoma v znak alarma pred letalskimi napadi.

BRUSELJ, 10. maja. Havas. V posebnem povelju vrhovnega vojaškega poveljstva je belgijski radio povzal vse dopustnike, naj se takoj vrnejo k svojim garnizijam.

Hitler vodi sam operacije

BERLIN, 10. maja. (DNB). Opoldne je izdalo vrhovno poveljstvo nemške armade naslednje poročilo:

Spricho nevarnosti, ki je grozila preko nizozemskega in belgijskega teritorija ter s tem v zvezi nevarnosti za Porurje, je nemška armada 10. maja v jutranji zori

prešla v napad čez nemško zapadno mejo v najširši fronti. Istočasno je letalstvo z velikim uspehom napadlo sovražnikova letališča in v zvezi z ostalim orožjem uspešno poseglo v boj. Na bojišče je prišel firer in vrhovni poveljnik, da sam vodi operacije.

Letalski napadi tudi na Francijo in Anglijo

LYON, 10. maja. Reuter. V rani zori so nemška letala bombardirala lyonsko postajo.

LONDON, 10. maja. Havas. Protiletalske baterije ob ustju Temze so stopile davi v akcijo. Opazili so nemška letala, ki so letela nad kopnino. Holandski radio je nemudoma pozval prebivalstvo, da naj pazi na padalce, ki so jih spustili Nemci na holandska tla, preoblečene v zavezniške ali holandske uniforme.

PARIZ, 10. maja. Reuter. Radio-postaja Hilversum javlja, da je večja skupina letal preletela Frizijske otoke.

LONDON, 10. maja. Reuter. Severno-vzhodno od škotske obale so protiletalske baterije sestrelile nemško letalo.

PARIZ, 10. maja. Havas. Vrhovno poveljstvo vojske je nemudoma ukinito vse dopuste za častnike in vojaške, ki se morajo takoj vrniti na svoja mesta.

Odmev novega položaja v Zedinjenih državah

WASHINGTON, 10. maja. Havas. Od polnoči dalje so visoki funkcionarji zunanjega ministrstva neprestano pri posvetovanju.

WASHINGTON, 10. maja. Ob 10.30 je bila pod predsedstvom Roosevelta seja vseh glavnih in drugih odločujočih osebosti vojske in mornarice. Predvsem so razpravljali o novem položaju v Evropi z ozirom na nadaljnjo ameriško nevtral-

nost. Roosevelt ima v Beli hiši neprestano konferenco. Določeni bodo novi ukrepi glede plovbe ameriških ladij in trgovinskih stikov z napadenimi državami Belgijo in Holandsko.

WASHINGTON, 10. maja. Havas. (Avla.) Nemški napad na Holandsko, Belgijo in Luksemburško je napravil v tukajšnjih krogih zelo globok vtis. Zunanji minister s šefom za evropske informacije, Mofetom, se v svojem kabinetu neprestano posvetuje o novem, zelo zaostrenem položaju. Nemško invazijo obsojajo na najenergičnejši način. Ta vpad nima opravičila v zgodovini. Računajo, da sta Belgija in Holandija pripravili zadostne ukrepe za odpor.

Kaj bo z angleško vlado?

LONDON, 10. maja. Havas. Ne ve se še, če bo zaradi ostre kritike Chamberlain sam sestavil novo vlado. Laburisti so izjavili, da so pripravljeni na sodelovanje v vladi pod določenimi pogoji. Med temi je tudi privolitev stranke, da bodi na čelu nove vlade Churchill.

LONDON, 10. maja. Reuter. V kombinacijo za novega predsednika vlade prihajajo lord Halifax, Churchill in Lloyd George. Ker pripada Halifax gornjemu domu, so njegove šanse za predsednika vlade zmanjšane. Delavska stranka še ni dala odločitve, sodijo pa, da bodo laburisti pristali na sodelovanje s Churchillom.

IZMIŠLJENA VEST

BUDIMPEŠTA, 10. maja. MTI. Tuji listi so poročali o sestanku predsednika vlade Telekija in angleškega poslanika v Budimpešti. Vest je izmišljena, tendenčna, prav tako poročila, da je Anglija ponudila Madžarski pomoč proti Nemčiji.

Mussolini - Govorila bodo le še dejanja

RIM, 10. maja. Stefani. Ob priliki včerajšnje proslave ustanovitve italijanskega imeprijia so množice, ki so se zbrale na Benečanskem trgu, prisilile Mussolinija, da je stopil na balkon in poudaril uvidoma pomen včerajšnjega slavlja ter opozoril na veliko italijansko zmago dne 9. maja 1936. v Abesiniji, ki je postala podlaga za ustanovitev italijanskega imeprijia, nato je pa dejal: »Po mojih govorih se pa morate sedaj pravediti tudi na moj molk, katerega bodo prekinila samo dejanja.«

PARIZ, 10. maja. Ass. Press. Včerajšnja Mussolinijeva izjava je vzbudila v

Parizu veliko pozornost in splošno jo tolmačijo, tako, da je hotel italijanski premier s tem dejati, da ni več daleč čas, ko bo tudi Italija spregovorila svojo besedo in vstopila v vojno. Nemški napad na Holandijo, Belgijo in Luksemburg samo podkrepljuje domnevo, da je treba računati vsak čas tudi z odločitvijo Italije. Po vseh informacijah je Mussolini osebno trdno prepričan o nemški zmagi še letos in stoji na stališču, da Italija ne sme zamuditi trenutka, ko lahko uresniči svoje načrte. Načrti za operacije so izdelani že do vseh podrobnosti in treba je samo izdati ukaz, da se prične izvajati.

Angleške čete so davi zasedle Island

LONDON, 10. maja. Havas. Angleške čete so zasedle Island, da bi ga zaščitile pred vpadom Nemcev.

LONDON, 10. maja. Havas. Po zasedbi Islanda je zunanji minister Halifax izjavil, da je bilo po zasedbi Danske računati z nemškim izkrcanjem na Islandu. Otok nima zadostne obrambe in bi takoj

podlegel nasprotniku. Zasedba je bila izvršena davi. Islandski vladi je bilo sporočeno, da so čete izkrcane samo v svrhu zaščite otoka in da bodo po zaključku sovražnosti otok spet izpraznile. Z vlado Islanda bo sklenjen trgovinski sporazum, ki bo koristen za prebivalstvo.

Vpoklic 2 in pol milijona mož v Angliji

LONDON, 10. maja. Reuter. Angleški kralj je podpisal dekret, po katerem se vsi angleški državljani moškega spola, ki so dovršili že 19. leto, niso pa še prekoračili 37. leta starosti, stavijo pod vojaško obveznost in smejo takoj pozvati pod orožje ter prideliti bojnim enicam.

Dekret navaja tudi neke izjeme, ki pa so točno določene. Računa se, da bo po tem četrtem kraljevem dekretu, izdanem na podlagi zakona o splošni vojaški obveznosti poklicanih pod orožje dva milijona in pol vojaških obveznikov.

Strogi notranji ukrepi v Angliji

LONDON, 10. maja. Reuter. Včerajšnja seja spodnje zbornice je bila vsa še pod vtisom glasovanja o zaupnici Chamberlainovi vladi. Ko je vstopil Chamberlain, mu niso bile prirejene nobene manifestacije, kakor običajno. Glavno vprašanje se je bil predlog notranjega ministra Andersona, po katerem se vlada pooblašča, da nastopi ostreje proti organizacijam ali posameznikom, katerih delovanje bi moglo biti škodljivo za interese države. Za težje primere vohunstva in sabotaže se uvaža tudi smrtna kazen. Anderson je poročal, da pripravlja vlada tudi nove predpise za pobijanje propagande, katere cilj bi bil omajati odločnost angleškega naroda, da vztraja v tej vojni do konca. Najvišja kazen je 7 let ječe in 500 funtov globe. Prav tako se poostrejuje tudi odredbe glede raznih tiskov. Stroga kontrola pri pripotovanju v Anglijo se bo izvajala nad vsemi potniki in celo nad angleškimi državljani, ki so dalje časa

živeli v tujini, posebno v sovražnih državah in obstaja bojazen, da so medtem izgubili svoje trdne odnose z domovino.

Roosevelt demantira

WASHINGTON, 10. maja. Exchange Telegraph. Predsednik Roosevelt je izjavil, da so neresnične vse vesti, pok katerih naj bi bil on poslal papežu Piju XII. predlog za pomiritev sveta ali pa da bi bil ponudi posredovanje med zaveznički in Italijo za sklenitev sporazuma.

HITLERJEVA ČESTITKA KRALJU CAROLU

BERLIN, 10. maja. DNB. Ob romunskem narodnem prazniku je poslal Hitler kralju Karolu brzojavno čestitko.

Mariborska napoved. Deloma oblačno, toplota se bo dvignila. Možne so krajevne nevihte. Najvišja toplota je bila včeraj 19,6, najnižja je bila davi 4,8, opoldne pa 19.

Churchill o razmerju sil v zraku

Angleški mornariški minister priznava, da imajo Nemci v zraku premoč, ker se Angleži pet let niso zadostili brigali za oborožitev

LONDON, 10. maja. Reuter. Pri debati v spodnji zbornici je govoril tudi mornariški minister Winston Churchill, ki je med drugim dejal, da je poginilo v bojih med Angleži in Nemci na morju okoli 8000 Nemcev. Dalje je govoril o očitkih, da zaveznički ne prično v tej vojni nobene iniciative in so ves čas samo v defenzivi. Churchill je dejal, da se to ni zgodilo zaradi tega, ker se Angleži v zadnjih petih letih niso dovolj pripravili na možnost vojne in zlasti niso skrbeli za to, da bi vpostavili pariteto z nemškim letalstvom. Za-

kaj? Na to odgovarjati bi bila dolga zgodba. Kljub viši kakovosti angleškega in zavezniškega letalstva sploh je pa po kvantiteti Nemčija v premoči. To je zavezničke prisililo v zraku k defenzivi, ki ni in ne bo brez nevarnih momentov. Sedanjih dogodkov v vojni nikakor ne smemo meriti z morili izkušenj v svetovni vojni. Nobenega dvoma ni, da je vloga letalstva sedaj dosti večja. Letalstvo lahko vpliva na operacije tudi na morju in na kopnem. Na vprašanje, zakaj zaveznički niso bolj izkoristili svoje mornarice, je de-

jal, da tega niso mogli storiti prav zaradi nemške premoči v zraku. Nato je govoril podrobneje o operacijah na Norveškem in priznal, da je vtis umika od tem zelo težak, toda zaveznički so stali pred alternativo, da čete umaknejo, ali pa mirno gledajo, kako jih uničuje nemško letalstvo. Na koncu je pa Churchill dejal, da po njegovem mnenju niti en kam trenutek v svetovni vojni ni bil za zavezničke tako nevaren, kakor je položaj sedaj.

Novice

Regulacija Drave od Maribora do Ormoža

Problem regulacije dravske struge od Maribora do Ormoža je že star, že pred 70 leti so bili izdelani prvi načrti za regulacijo, s katero bi bilo mogoče rešiti okoli 7000 ha rodovitne zemlje. Poplave v srednjem toku Drave povzročajo vsako leto veliko škodo, razen tega pa od naša Drava cele komplekse rodovitne zemlje.

Sedaj se bliža regulacijski načrt svoji izvršitvi. Dela bodo izvedena v več etapah, pričela pa se bodo na najbolj občutljivih mestih: pri Št. Janžu na Dravskem polju, pri Ptuj in Borlu. Stroški v prvih treh letih so preračunani na 7.420.000 din, v naslednjih treh letih pa na okoli 10.000.000 din. V šestih letih bo tako dovršena prva etapa regulacijskih del, po načrtu bodo pričeli pri Št. Janžu in Ptuj, šele nato pride na vrsto odsek Drave pri Borlu. Dela v prvi etapi so že oddana stavbeni tvrdki inž. Pretnar iz Ljubljane, regulacija dravske struge pri Borlu pa bo šele razpisana.

V celoti predvideva regulacijski preračun srednjega teka reke Drave okoli 97 in pol milijona dinarjev. Za kritje stroškov v prvi etapi bo vzeti 13 milijonov dinarjev iz štirinajst milijardnega posojila

za javna dela, ostanek pa bo prispevala deloma banska uprava, deloma pa prizadele občine.

Rešitev problema regulacije srednjega dela Drave pa ni pozdraviti samo radi tega, ker se bo tako zaježila vsakoletna ogromna škoda na narodnem premoženju, temveč tudi zato, ker bodo velikopotezna dela nudila stotinam in stotinam domačih delovnih moči zaposlitev in kruh

ter bodo prijetno odjeknila tudi v socialnem in gospodarskem pogledu. Poudariti pa je treba navsezadnje tudi nacionalno stran. Stotine delavcev bodo ostale doma, mesto da gredo na sezonsko delo v tujino ter bodo še bolj vzljubile zemljo, ki jim daje zaslužka in existenco, ki sta osnovni jamstvi ljubezni do naroda in države.

Vinarski kongres v Lendavi

Vinarski kongres združen z rednim občnim zborom Vinarskega društva bo letos v Dolnji Lendavi, in sicer občni zbor v soboto, 18. maja, ob 20., kongres pa v nedeljo, 19. maja, ob 10. uri dop. Na kongresu bodo razpravljali vinogradniki o zelo važnih vinarskih vprašanjih: o selekcijskih krožkih ter o pogojih za pravilno kletarstvo. Istočasno priredi Vinarska podružnica v Dolnji Lendavi vinsko poskušnjo in vinski sejem, na katerem se bodo lahko vinogradniki in vinski trgovci prepričali, da pridelujejo vinogradniki lendavskih goric prav dobro vinsko kapljico. V nedeljo popoldne pa si bodo vinogradniki ogledali del lendavskih goric,

kamor bodo napravili peš izlet.

Slovenski vinogradnik se nahaja danes v težkem položaju. Visoki pridelovalni stroški, slabe prodajne možnosti in velika bremena delajo vinogradništvo čim dalje bolj nerentabilno. Zaradi tega bo v korist našega vinarstva, da se bo letošnjih prireditev v Lendavi udeležilo čim več vinogradnikov. Pa tudi dolžnost je vsakega vinogradnika, da se udeleži vinarskega kongresa, da bomo vinogradniki skupno manifestirali za svoje zahteve. Obenem bodo imeli priliko vinogradniki spoznati lepe lendavske gorice in tamonje vinogradniške razmere, ki jih še na splošno ne poznamo.

Celje

Zborovanje učiteljstva meščanskih šol

V Celju se je vršilo zborovanje meščanskošolskega učiteljstva. Zborovanje je vodil društveni predsednik ravnatelj Fakin z Viča, udeležilo se ga je 100 članov. Na zborovanju je imel ravnatelj Hergouth zanimivo predavanje, v katerem je podal nekaj smernic za reformo sedanje meščanske šole. Med drugim je zahteval, naj se zviša število tedenskih ur v slovenščini na 6 ur. V mešč. šoli naj bi vstopali učenci iz 5. razreda ljudske šole. Izobrazba na mešč. šoli naj bo globlja, kot jo mora dati višja ljudska šola, a bolj praktična, kot jo daje gimnazija. Predavatelj je izrazil tudi mnenje,

naj bi se v reformirani mešč. šoli uvedel normalni in maksimalni učni načrt. Predavatelj je poudarjal tudi nujnost lastne kritike. Društveni predsednik je poročal o društvenem delovanju po zadnjem zborovanju. Po predsednikovem poročilu je zbor pozdravil zastopnik banske uprave, banski svetnik prof. Planina. Nato so sledila še poročila ostalih društvenih funkcionarjev. Letošnji društveni kongres bo najbrže v Novem Sadu. Zbor je h koncu še sklenil, da se bo društvo z vsemi močmi zavzelo, da se ukinejo izpiti za absolvente mešč. šol pri prestopu na strokovne šole.

Akcija prevejanega sleparja

Te dni sta prejeli tvrdki Hladin in Hofbauer v Celju dve naročilnici, opremljeni s štampiljko prodajne in nabavne zadruge delavcev in nameščencev v Nazarjih. Pri tvrdki Hladin je bilo naročeno 13 metrov boljšega sukna, vrednega 2600 din, pri tvrdki Hofbauer pa 60 kvadratov usnja, vrednega 1200 din. V ponedeljek je

dobila tvrdka Mistej v Celju naročilo za 24 boljših srajc v vrednosti 2400 din. Na naročilnicah je bilo navedeno, naj tvrdke izročijo blago v trgovini Čuk v Prešernovi ulici, kjer ga bo drugi dan dvignil tvrdkin sofer iz Nazarj. V ponedeljek je prišel v trgovino Hladin slučajno poslovodja zadruge iz Nazarja in opazil na mi-

Ptuj

Mladina hoče biti enotna

Na ptujski gimnaziji je bil včeraj popoldne ustanovni občni zbor meddruštvenega odbora, ki je položil temelj skupnosti slovenske srednješolske mladine na ptujski gimnaziji. O velikem pomenu te zedinjenosti je spregovorila vrsta dijakov in še dva profesorja. Sedmošolec Alič je otvoril zborovanje, nakar je prikazal škodljivost medsebojnih sporov in se zavzemal, da je treba predvsem napeti vse sile za ustvaritev trdne skupnosti, nikakor pa ne pomeni taka skupnost izdajstvo svetovnega nazora. Sedmošolec Maicen je orisal narodnostni razvoj Slovencev in škodljivost nasprotij dveh taborov. Govoril je tudi o današnjem položaju. Osmošolec Ivanšek je govoril o mladini, njenih dolžnostih in pravicah. Obsodil je ono moderno mladino, ki se ravna po tako zvanih slagerjih in postavlja za vzgled ono delavno mladino, ki si prizadeva koristiti skupnosti vse mladine. Sedmošolec Vošnjak je govoril o pogledu mladine na svetovni položaj in njenih zahtevah, o enakopravnosti in popolni slogi mladine, o potrebi, da stopi srednješolska mladina med narod in da naveže stike s kmeti in delavsko mladino. Profesor Šifrer je pozdravil zedinjenje mladine, ki se je sprožilo najprej prav v Ptuj kot obmejnem mestu. Profesor Jarc je obsodil vse strankarstvo in imenoval narodne zločince tiste, ki bi hoteli zlorabiti to skupnost ali pa jo razrahljati in razbiti. Nato so se vršile volitve. Izvoljeni odbor je sestavljen iz vseh skupin svetovnega na-

zora. Odbor je sklenil poslati slovenski javnosti spomenico. Orisal si je svoje cilje, predvsem o počitniškem taboru. Meddruštveni odbor so podprla denarno vsa dijaška društva. Dr. Trstenjak, profesorju v Mariboru, ki je s svojim predavanjem o nacionalni vzgoji mladine dal povod ptujski srednješolski mladini za zedinjenje, so odposlali pozdrave. Zborovanje, ki je vse navdušilo, se je končalo s »Hej Slovani«.

Hvalevreden nastop ptujske srednješolske mladine in njen zdrav pogled na svet toplo pozdravljamo.

P O cenah mesa. Kralj. banska uprava je po delnem pristanku odbora za pobijanje draginje in brezvestne spekulacije pri mestnem poglavarstvu in po odobrenju uradnih izvedencev določila ptujskim mesarjem naslednje cene: goveje meso I. sprednji del 13, zadnji 15 din, II. vrste sprednji del 10, zadnji 12 din; slanina 18 do 18 din; telečje s priklado 12-14 din, pleča brez priklade 18 din. Zvišanje cen utemeljujejo z zvišanjem cen klavni živini. Na predzadnjem živinskem sejmu v Ptuj je imelo govedo povprečno ceno 575 din za kg in na zadnjem 7. maja 6 din za kg.

P Iz živinskega sejma. V torek, 7. maja je bilo prignanih na sejem 548 komadov, od katerih je bilo prodanih 275 kom. Voli so bili po 525-8 din; krave 350-750 din; bikji 425-7 din; telice 425-7 din in teleta po 7 din. V sredo, 8. maja je bilo pripeklanih na sejem 309 kom. svinj, od katerih je bilo prodanih 133 kom. Debele so bile po 10-11 din, pršutarji po 9-975 din in plemenske po 7-980 din.

P Repriža preloženca. Repriža „Martina Krpana“, ki je nameravala biti danes, je iz nepredvidnih ovir preložena za 1 teden.

Znojenje rok in nog

je zelo neugodna stvar posebno poleti. Da se izognete tej neugodnosti, vzemite 1 stekleničko vode in 1 škatlo praška proti znojenju nog in rok. — Izdeluje lekarna

Mr. L. GAYER, ZAGREB, Ilica 79.

Binkošti

v Savinjskih planinah

O binkošti bodo odprte in oskrbovane vse planinske kočje v Savinjskih planinah, tako Kocbekov dom na Korošici, Frišaufov dom na Okrešlju, Piskernikovo zavetišče in Aleksandrov dom v Logarski dolini, pa tudi vse ostale kočje v območju Kamniških planin. Na Korošici in Okrešlju je še mnogo snega za smučanje. Poj na Korošico vodi iz Kamnika preko Presedlaja, z druge strani pa iz Luč v Savinjski dolini. Na binkoštni ponedeljek bo na Okrešlju smučarska tekma v slalomu v priredbi Savinjske podružnice SPD. Okrešelj bodo o praznikih obiskali zimski sportniki iz Maribora, Celja, Ljubljane in z Jesenic, ki nameravajo sodelovati pri smučarski tekmi. Najlažji dostop na Okrešelj je skozi Logarsko dolino, kamor bodo o praznikih vozili tudi redni avtobusi iz Ljubljane (odhod vsak dan ob 15.40 iz Tavčarjeve ulice) in iz Celja (odhod vsak dan ob 16.40 izpred Kolodvora). V slučaju zboljšanja vremena bo letošnji binkoštni izletniški promet prav živahen.

stane 20.000 din. Za izvoz lesa je pričelo v Celju že primanjkovati vagonov.

c Vsi rezervni častniki in vojaški uradniki celjskega vojnega okrožja naj javijo pododboru UROIR v Celju do 15. maja, če pristopijo kot člani, ozir. naj navedejo vzrok, zakaj ne pristopijo. Pododbor nujno rabi te podatke za poročilo.

c Avtomobil je včeraj popoldne povozil neko žensko pred lekarno „Pri Orlu“ na Glavnem trgu. Dobila je lažje poškodbe.

c Nesreča v gozdu. 45-letnega preužitarja Jožeta Hrasnika od Sv. Petra pri Laškem je v gozdu pri podiranju drevja udarila bukev in mu zlomila levo nogo.

c Prelep na preži. 32-letnega pos. sina Jakoba Skorca od Sv. Petra na Medvedovem selu je nekdo na preži udaril s košem in mu zlomil čeljust.

c Nesreča pri padcu. 13-letni sin krojača Rafael Remsko iz Ljubnega je padel 2 metra globoko z brvi v potok. Pri padcu se je potolkel po glavi in si polomil roke.

c Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani poziva vse tov. gasilske župe in čete, da čim intenzivneje sodelujejo tudi letos pri organizaciji in izvedbi protituberkuloznega tedna v dneh od 19. do 25. maja.

c Jadransko letalska skupina Aero-Kluba v Ljubljani bo priredila 12. in 13. t. m. razstavo Aero-modelov v meščanski šoli. Razstavljenih bo 40-50 modelov letal, katera so zgradili agilni člani Aero-Kluba, ki se z neumorno delavnostjo in marljivostjo vedno vidneje uveljavlja na tem polju.

n Kongres Zveze gostinskih združenj se je pričel v Banja Luki. Prisotni so delegati iz cele države.

n Zdravilišče za obolenje železničarjev, ki bo stalo okoli 5 milijonov dinarjev, bodo zgradili po zahtevi prometnega ministra g. Bešlića na Vencu na Fruški gori.

Pred odkritjem spomenika
prvim prekmurskim književnikom

Akcija soboškega Meddruštvenega odbora za postavitev spomenika prvim prekmurskim književnikom in buditeljem, ki se je v zadnjem času močno poživila, je končno privedla do zaželenega rezultata. Spomenik — katerega izdelava je terjala od domačega kamnoseškega podjetja F. Močnika mnogo več časa kot se je sprva predvidevalo — je zdaj že namreč izgotovljen in postavljen na določeno mesto ob lepo urejenem sprehajališču proti gradu. Predstavlja pa — po osnutku domačina, arh. Fr. Novaka — zaprti in pokonci stoječo starinsko knjigo, v katero je na eni strani vklesano posvetilo, na drugi pa nekaj citatov iz del Temlina, obeh Kuzmičev in Ivančiča.

Ker bo tudi prostor okoli spomenika urejen v najkrajšem času, je Meddruštveni odbor sklenil, da bo odkritje predvidoma 2. junija t. l. Kot uvod v to nad vse pomembno kulturno svečanost pa bo na predvečer tega dne pod okriljem MO

slavna predstava Linhartovega »Ta veselega dne« v režiji prof. Potokarja. — Za spomenik, ki bo stal ca. 18.000 din, so doslej darovali mnogi Sobočani, tako J. Benko (500 din), F. Hartner, L. Hahn in Kr. Hirschl (300 din), Šiftar K., dr. L. Vadnal, P. Hahn, F. Kuhar (200 din), V. Arvai, B. Berger in J. Nadai (150 din), F. Bajlec, Š. Heklić, J. Ponebšek, J. Cvetič, J. Vojkovič, A. Faflik, J. Kocmur, V. Jezovšek, dr. N. Pintar, dr. F. Fleck, dr. T. Brumen, E. Štivar in T. Kardoš (100 din) itd. Zbrana denarna sredstva pa še zdaleč ne zadostujejo za kritje vseh stroškov, zato je želeli, da v »spomeniški sklad« prispevajo še po svojih močeh ne samo ostali Sobočani in Prekmurci, temveč tudi drugi zavedni Slovenci. Na ta način bo znatno podprto delo in prizadevanje MO, katerega končna bilanca naj bo vsebuje samo vidno postavko o postavitvi spomenika, ampak še mnogo, mnogo več.

Maribor

Poletni vozni red avtobusnega prometa

V soboto, 11. t. m., se začne pri Avtobusnem prometu Mestnih podjetij Maribor poletni vozni red. Spremembe napram sedaj veljavnemu zimskemu voznemu redu so sledeče:

Proga kolodvor—Glavni trg—vojašnica kralja Petra—Delavska ulica—Betnavska cesta: Vožnja je podaljšana zvečer vsak dan še z vozom ob 20.30 z glavnega kolodvora v smeri Glavni trg, tako da pride zadnji voz na kolodvor ob 21. V vsem ostalem je vojni red nespremenjen in ostane dotlej, dokler ne bodo obratovali na tej progi novi avtobusi.

Proga Pobrežje: Avtobusi vozijo sedaj 4 krat dnevno samo do Vrazove ulice na Pobrežju in ne do Device Marije v Brezju. Vodstvo mestnega avtobusnega prometa je bilo prisiljeno ukiniti vožnje do Device Marije v Brezju radi izredno slabega prometa in da varčuje z gorivom.

Proga Maribor—Težno: Dnevno sta vstavljeni novi vožnji ob 18.40 in ob sobotah, nedeljah in cerkvenih praznikih ob 19.52 z Glavnega trga. V ostalem je vojni red nespremenjen.

Avtobusne vožnje na Mariborski otok so letos urejene tako, da vozijo na otok, t. j. do odcepa na otok in nazaj v mesto dnevno ob vsakem vremenu avtobusi trikrat dnevno, in sicer ob 9., 13. in ob 18. z Glavnega trga. Od odcepa na Mariborski otok nazaj v mesto pa ob 9.20, 13.20

in 18.20. V ostalem vozijo avtobusi na otok po voznem redu in po potrebi.

Proga Maribor—Slovenska Bistrica: Ob nedeljah in cerkvenih praznikih je pri vožnji ob 18.30 z Glavnega trga v Mariboru sprememba v tem, da vozi ta avtobus samo do Zg. Polskave, od koder se takoj vrne v Maribor ob 19.10. V Slovensko Bistrico je uvedena ob nedeljah in cerkvenih praznikih nova večerna vožnja z odhodom ob 21.30 z Glavnega trga.

Proga Maribor—Ptuj ima to spremembo pri vožnjah z jutranjim avtobusom, da odhaja avtobus, tako iz Maribora, kakor iz Ptuja 10 minut prej ko sedaj, t. j. iz Maribora ob 6.35 in iz Ptuja ob 6.25.

Proga Maribor—Selnica: Vožnja ob nedeljah in cerkvenih praznikih zvečer je sedaj ob 18.30 z Glavnega trga.

Proga Maribor—Sv. Martin: Ob nedeljah in praznikih odhaja avtobus zvečer

ob 19. z Glavnega trga.

Proga Maribor—Radvanje—Pekre—Limbuš: Ob nedeljah in cerkvenih praznikih je uvedena nova vožnja ob 10. dopoldne in ob 20. zvečer, obakrat z odhodom avtobusa z Glavnega trga.

Proga Maribor—Pohorje—Sv. Areh: Avtobus vozi vsako nedeljo in cerkveni praznik in sicer ob vsakem vremenu z Glavnega trga v Mariboru ob 6.30 in ob 17.30 in sicer do odcepa pod Sv. Arehom. Od odcepa pod Sv. Arehom se vrača avtobus vsako nedeljo in vsak cerkveni praznik v Maribor ob vsakem vremenu ob 7.50 zjutraj in ob 18.50 zvečer. Za oba binkoštna praznika bo že vozil avtobus po prejšnjem voznem redu in torej ni treba nobenih prijav za vožnje na Pohorje.

Na vseh ostalih progah in pri vseh ostalih voznih časih, ki niso posebej omenjeni, ni nobenih sprememb.

Gledališka uprava brez strehe

Pri razširjenju Narodnega gledališča so prišli že tako daleč, da ne morejo več nazaj, marveč le še — naprej. Upravniško poslopje je že brez stare strehe, ki se je morala umakniti za nadzidavo v višini enega nadstropja. Tudi zveza tega poslopja z glavnim gledališkim poslopjem je že pripravljena tako, da pride dose-

danji dvorišni vhod iz Slovenske ulice pod — streho. Delo pod vodstvom mestnega gradbenega urada gre kljub zelo neugodnemu vremenu svojo pot naprej. Nemoteno vztrajajo pri svojem delu vkljub ropotu in prodirajoči mokroti vsi, ki so v tem poslopiju zaposleni.

Deset let je izžemal ljudi

Mali kazenski senat v Mariboru je razpravljal o nenavadnih podvigih prevejanega poklicnega sleparja. Na zatožni klopi je sedel 35letni mesar Jožef Eferl s Pobrežja, ki je preživel že večletno robijo v ječi. Čim je bil na svobodi, je

tabilnega zastopstva» jamčil za obtoženca v neki trgovini. Račun za kupljeno blago je moral plačati seveda advokat. Če ni šlo zlepa je pričel Eferl izsiljevati. Grozil je na ta ali oni način samo da je prišel do cilja. Eferl se je zadnjih 10 let

1.038.005, na potovalne podpore pa din 7164. Kvalificirani delavci so dobili lani največ brezposelnih podpor, in sicer din 586.883, delavci s podeželja, tako zvani sezonski delavci pa so prejeli 243.293 din. Nekvalificirani delavci so dobili od tukajšnje Borze dela 156.808 din, nezaposleni zasebni uradniki pa 27.185 din.

Birmanska darila

v največji izbiri in po najnižjih cenah

M. JLGGERJEV SIN

Švicarske ure!
Zlatnina!

MARIBOR, GOSPOSKA 25

URAR IN JUVELIR

Prodaja tudi na obroke brez pribitke!

prišel spet slepariti. Svoje žrtve je izbiral med trgovci, posestniki, podjetniki in advokati, ki so mu tudi nasledili. Ker se je Eferl predstavljajal zdaj za veleposestnika, zdaj za veletrgovca, pa zopet za sorodnika kakšne ugledne osebe, je imel pri sleparskih podvigih precej sreče. Nekaj mariborski advokat je na račun »ren-

preživljal izključno s sleparstvom in je bil že 13krat predkaznovan. Končno so sleparju le prišli na sled in ga postavili pred sodnike. Večino goljufij je priznal. Sodniki so Eferla obsodili na 3 leta in 6 mesecev težke ječe in na izgubo častnih pravic za dobo 5 let.

GLEDALIŠKA PREDSTAVA III. UMETNOSTNEGA TEDNA

Za zaključek letošnjega III. Umetnostnega tedna bo v našem mariborskem gledališču krstna predstava najnovejše komedije Rudolfa Golouha »Krisalida«. Delo je napisano v stilu stare comedie dell'arte in ima globoko simbolično vsebino. Krstno predstavo pripravlja režiser g. Jože Kovič, nastopilo pa bo veliko število članov našega ansambla. Po predstavi bo družabni večer, na katerem bodo razdeljene nagrade domačim umetnikom vseh področij za najboljša nova dela, odnosno

za dosedanje umetniške ustvaritve. Na družabni večer je vabljen tudi vsa javnost. III. Umetnostni teden se bo pričel v soboto od 20. uri v Unionu z otvoritvijo likovne razstave. Druga prireditve bo v sredo 15. t. m. recitacijski večer hrvatskih književnikov v gledališču, tretja pa koncert mariborskega tria v petek 17. t. m. v dvorani Zdravne gospodarske banke.

NAD MILIJON DINARJEV ZA BREZPOSELNE V MARIBORU

Pretoliko leto je Borza dela v Mariboru razdelila med nezaposlene 1.045.169 din, od česar odpade na redne podpore din

NAGRAJENI OSNUTKI LEPAKOV ZA IX. MARIBORSKI TEDEEN

Letošnjega natečaja za predložitev osnutkov za lepak IX. Mariborskega tedna se je udeležilo 42 konkurentov.

I. nagrada v znesku din 2000.— je bila priznana Mariborčanu Krajncu Mi-

ZA BIRMO...!

Vas vlijudno vabi

FOTO „PELIKAN“

Gosposka ulica 23 — Sp. Stajerska posojilnica

lovanju, dijaku VIII. razr. realne gimn. v Mariboru.

II. nagrada v znesku din 1000 tudi Mariborčanu Tošu Primožiču za osnutek pod geslom »Semenje«.

III. nagrada din 500 lepaku pod geslom »Klicar«, delu reklamnega slikarja Ivana Romiha iz Ljubljane in

IV. nagrada din 300 osnutku, ki ga je izdelal g. Milivoj Humek iz Zagreba.

Vsi predloženi osnutki so na ogled občinstvu še danes od 15. do 18. ure.

m Požar v Radvanju. V sredo je zgorela domačija posestnika Franca Grajla v Radvanju. Gasilci so s takojšno pomočjo preprečili večjo katastrofo.

m Dovoljeno zvišanje cen. Banska uprava je odobrila tvrdki H. Vielhaber v Mariboru, da sme prodajati krušno moko št. 2 po din 4.—, št. 5 po din 3'80 in št. 6 po 3'60 za 1 kg, z vrečami brutto za netto pri prodaji na debelo. Ista tvrdka sme prodajati bučno olje v sodih po 20.50 din in v kantah po 20'75 din za 1 kg pri prodaji na debelo.

m Dovoljenje za uvoz bombažnega in volnenega prediva. Narodna banka izdaja dovoljenja za uvoz bombažnega in volnenega prediva v drugem četrtletju tega leta na osnovi predloženih podatkov o skupnem uvozu tega prediva iz vseh klirinških in neklirinških držav v letu 1939, in sicer 35 odst. vrednosti vsega uvoza v omenjenem letu. Za prvo polletje se izdajajo dovoljenja za uvoz bombažnega in volnenega prediva 60 odst. vrednosti skupnega uvoza prediva iz leta 1939.

m Konj brez gospodarja je pridrvel ponoči v Strossmayerjevo ulico. Kmalu za njim je pritekel hlapec gostilničarja Flisa s Težnega in povedal, da je šel v Jarenino po vino. Tam sta dva neznanca s

samokresi v roki napadla kmeta, ki je prodal vino. Hlapec Verbuš Mihael se je tako prestrašil, da je pogljal konja in še sam stekel za njim. O skrivnostnem napadu se vršijo poizvedbe.

m Neki motociklist je na Grajskem trgu povozil 32 letnega delavca Djura Delača ter ga težko poškodoval. Tudi motociklist je odnesel precej poškodb.

m Plaz kamenja z Meljskega hriba je po zadnjem naliivu zasul cesto proti Sv. Petru. Prometno oviro so kmalu odstranili.

m V dneh, bi so posvečeni ideji materinstva, darujte obutev, obleko in perilo za revno deco. Naj ne bo družine, ki se ne bi odzvala prošnji ženskega društva. Pripravite zavitke, da bo šlo zbiranje hitro od rok. Z zbiranjem se bo začelo v torek, 14. t. m. zjutraj. — **Žensko društvo.**

m Vlomna tatvina. V stanovanje posestnice Eme Zorko v Koških štev. 5 se je splazil neznan vlomilec in ukradel precej obleke ter raznega perila.

m Veliko kanto mleka je nekdo ukradel iz veže v Slovenski ulici 13 hlapcu Maksu Marklu z Gačnika.

m Napad na Ruški cesti. Zgodaj zjutraj so našli na Ruški cesti pred hišo štev. 49 vsega krvavega in nezvestnega upokojenega železničarja Ivana Korošca. Poleg njega je ležal okrvavljen žepni nož. Mož je imel na temenu veliko zevajočo rano. Stražnik je takoj poklical rešilni oddelek, ki je napadenega železničarja prepeljal v bolnišnico.

m Tat je vrnil kolo, ki ga je iz veže gimnazijskega poslopja na Jugoslovanskem trgu ukradel dijaku Ivanu Znidariču. Ukraden kolo je postavil na prejšnje mesto.

m Kolesi sta bili ukradeni dijaku Ivanu Znidariču iz Studencev in delavcu Alojziju Lorbeku iz Paker.

m Kolarskemu mojstru Slavku Krabornji je neznan dolgoročnejši odnesel z dvorišča na Tržaški cesti več desk in ga oškodoval za okoli 1000 dinarjev.

m Z doma je pobegnil 45 letni Anton Klemenčič, stanujoč v Pristaniški ul. 2. Ker je možakar slaboumen, se domači boje, da bi se mu kaj ne zgodilo, ter prosijo vsakogar, ki bi o izginulem kaj vedel, naj jim čimprej sporoči.

* „Jadran-Nanos“ vabi vse v Mariboru bivačaje siromašne primorske matere, da se javijo pri blagajniku Akcijskega odbora g. Francu Žiberni, Trstenjakova 4/II. v prihodnjih dneh od pol 1. do 2. pop.

Švicarske ure!
Zlatnina!

MARIBOR, GOSPOSKA 25

* Propagandne razglednice „Zlata Mariborske Sokolske župe“ se dobijo v trgovini „Olimpya“, Tyrševa ulica, Avtomatski bife, Slovenska ulica, Tiskovna zadruga, Aleksandrova c. 13, tel. 25-45 in Kolodvorska prodajalna časopisov na kolodvoru. Kupujte propagandne razglednice „Zlata Mariborske Sokolske župe“.

m Nočna lekarniška služba od 4. do vključno 10. t. m.: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Anđelu varhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

Kino

* Esplanade kino. Binkoštni spored: Najnovejši Harry Piel film „Arena smrti“. Harry Piel in nešteto dresiranih živali izvajajo vrstolomne akrobacije.

* Grajski kino. Danes veliki dramski film po znamenitem romanu Cronin A. J. „Citadela“.

* Kino Union. Do vključno torka „Blokada“ prekrasen film o špijonaži in državljanski vojni. V glavnih vlogah Madeline Carroll, Henry Fonda in Vladimir Sokolov.

Mariborsko gledališče

Petek, 10. maja: Zaprti.
Sobota, 11. maja, ob 20.: „Kovarstvo in ljubezen“. Znižane cene. V korist Zdravnika gledaliških igralcev.

Nedeljo, 12. maja, ob 14. in 16.: „V krajevstvu palčkov“. Prireditve ženskega krožka Jadran-Nanos. — Ob 20.: „Cigan baron“. Znižane cene.

Radio

Petek, 10. maja

Ljubljana: 18. ženska ura; 18.20 slike iz narave; 18.40 francosčina; 19. poročila; 19.50 socialna pogodba med Jugoslavijo in Francijo; 20. Rossinijeva komorna glasba; 20.45 iz opernega sveta; 22. poročila; 22.15 za ples. — Beograd: 18.20 lahka glasba; 20. vokalni koncert; 22. koncert na orglah. — Sofija: 18.15 narodna glasba; 19. koncert; 19.50 Cajkovskega opera „Evgenij Onjegin“. — Praga: 19.40 radio roman „Rumena roža“; 21.35 plesna glasba; 22. delo čeških skladateljev. — London: 21.35 koncert za vojake, 22. pester spored; 23.30 plesna glasba. — Radio-Paris: 19. jazz; 21.45 komorna glasba; 22.45 komorna gl. — Strasbourg: 20.30 Lalojeva opera „Le roi d'Ys“. — Milano: 17.15 lahka glasba; 21. zabavni koncert; 22.15 odlomki iz operet. — Budimpešta: 19.30 prenos iz opere. — Dunaj: 20. simf. koncert. — Beromünster: 21.25 odlomki iz operet.

Še danes
oddajte oglase

za veliko binkoštno števliko
„Večernika“! - Le izjemoma
sprejemamo še do jutri, 11.
t. m., do 9. ure dopoldne!

Zanimivosti

Kariera barona Totha, graditelja dardanelskih utrd

Madžarski izgnanec, ki je reorganiziral turško vojsko in njeno vojno industrijo

V zvezi z zapletljivi v Sredozemskem morju prihaja vprašanje Dardanel spet v ospredje. Ob tej priliki poročajo madžarski listi, kako je sredi 18. stoletja Madžar, baron Toth utrdil Dardanele in Bospor.

Toth je bil za tedanje dobo glasovit strateg. Njegov oče, Andrej Toth je zapustil s Franom Rakoczijem II. Madžarsko ter dospel po izgnanstvu na Poljskem in Turškem v Francijo. Ludvik XIV. ga je za zasluge na diplomatskem in vojaškem polju imenoval za generala ter mu podelil naslov barona.

Njegov sin, baron Fran Toth se je tudi posvetil vojaški karieri. Ko je njegov tast, grof Vergennes odpotoval kot poslanec Francije v Turčijo, ga je Toth spremljal. Tu je ostal osem let, nato se je vrnil v Francijo, od tod pa je odšel za konzula na tatarski dvor v Bagčiseraj. Po izbruhu rusko-turške vojne se je Toth vrnil v Carigrad. V hudi stiski pred Rusi so Turki zaprosili Francoze, naj jim utrdijo Dardanele. Rusko ladjevalje je 1770 porazilo Turke. Sultan Mustafa III. je poveril Totha za utrdbenimi deli. Baron je pregledal stare utrdbe ob obali in ugotovil, da je 30 stopinj visoko zidovje tako slabo, da bi se ob prvih streljih ruskih topov zrušilo na Turke.

Toth je postavil pred vhom v Dardanele dve vojni ladji s topovi. Na obali so bile postavljene tri baterije, ena na azijski, dve na evropski strani. Gradnja novih utrdb je bila naglo dovršena. Razpostavili so ob ožini 30.000 Turkov. Vojška je pa bila tako nedisciplinirana, da je moral baron Toth zaradi bega predstaviti evropske Turke na azijski, azijske Turke pa na evropski breg Dardanel. Turki so bili ponoči v takšnem strahu pred sovražnikom, da je dal Toth vso noč streljati s topovi na navideznega nasprotnika, samo da jih je pomiril.

Po utrdbah v Dardanelah je zgradil Toth tudi okope okrog Carigrada. Prepričal je sultana, da mora reformirati topništvo. V Kiathani se je odprla topničarska šola z blizu 50 topovi. Toth je zgradil celo vrsto vojaških mostov ter preuredil ulivalnico za topove v Carigradu. Tu so izdelavali na začudenje Turkov največje topove, pa bombe in močnarje. Bombe so preizkusili v navzočnosti sultana. Uspeh je bil tako velik, da je Mustafa bogato nagradil barona.

Toth je organiziral nove topničarske oddelke, učil vojaške uporabljati bajonete in organizirati v turški vojski dotlej ne-

znano stražniško službo. V Bosporu so postavili še dve močni utrdbi. Sultan je dal baronu v vzgojo svojega sina Selima, Ludvik XV. mu je pa podelil naslov brigadnega generala.

Baron Toth še ni miroval. Razpravljal je s sultanom o gradnji kanala med Rdečim in Sredozemskim morjem. Zgodnja smrt Mustafe je načrt preprečila. Toth je še postavil v Carigradskem ar-

zenalu šolo za matematiko, ki je prešla v službo turške mornarice. Med prvimi učenci so bili marsikateri 60letniki. Nato se je Toth vrnil v Francijo, kjer ga je Ludvik XVI. imenoval za nadinspektorja severnoafriških in levantskih luk. Ko se je vrnil z inspekcije, je dobil od vojne mornarice dosmrtno rento. Ob izbruhu revolucije je moral baron pobegniti. 1792 je dospel na Dunaj, leto kasneje pa na Madžarsko, kjer je tudi umrl.

Angleško darilo tibetanskemu Dalaj Lami

Londonke »Times« poročajo, da so odposlanci Velike Britanije na nedavnem ustoličenju Dalaj Lame izročili nekaj zanimivih darov. Novi Dalaj Lama je prav za prav še dete, dobil je za dar majhen avtomobil s pedali, uro s ptico, ki s petjem najavlja ure in lep glasbeni instrument. List piše, da so se »dvorjani« Lame razveselili takšnih darov. Čeprav ima visoki dostojanstvenik veliko odgovornost, je vendar še otrok. In ti se radi po svoje za-

bavajo.

Nekaj je poslal japonski cesar kitajskemu vladarju - otroku umetnega slava z diamantom, rubini in safiri. Igračo so navili, ptica je dvigala in spuščala svoj zlati in srebrni rep, nato pa odpela nekaj valčkov. Pravijo, da je ta umetni slavček lahko pel 33krat zaporedoma. Ležal je na srebrni preprogi zraven postelje kitajskega cesarja, ki je kot otrok zelo vžljubil to igračo.

Za in proti gradnji betonskih ladij

Londonki »Journal of Shipping« javlja, da je angleška admiraliteta sklenila, zgraditi nekaj manjših železobetonskih ladij. Znova naj bi se preizkusilo, če so takšne ladje, »parniki iz kamna«, uporabni za sedanji čas. V vojni 1914-1918 so jih preizkusili v Ameriki, kjer jih še danes precej leži v pristaniščih. Železobetonske ladje bi nadomestile jeklo, ki se lahko

uporabi za vojno industrijo. Angleški vladni kontrolor za ladjedelnice, sir James Linlithgow se zanima za to gradnjo. Odkar se je začela vojna, se gotova propaganda stalno zavzema za železobetonske ladje ter naglašajo, da so s temi v svetovni vojni dosegli lepe uspehe. Betonske ladje imajo to prednost, da ne prepuščajo vode in ne privlačijo min.

Na Dunaju je ostalo še 60.000 Židov

Akcija proti Židom v Avstriji je v zadnjih mesecih zastala. V Berlinu so mnenja, da je večji del Židov že zapustil Dunaj. Del, ki je še ostal, nima vidnih položajev, zato ne more vplivati na duh Nemcev.

V gospodarskem življenju Dunaja je

prej sodelovalo 250.000 Židov. Zdaj jih je ostalo še 60.000. Akcija čiščenja na rasiistični osnovi se bo nadaljevala, tako da bodo odstranili iz stare avstrijske prestolnice še zadnje ostanke Ahasverovih potomcev.

Če kapitan izgubi orientacijo

Ko je slavna kraljica Viktorija slavila 50. rojstni dan, je tudi perzijski šah poslal v Anglijo veliko bojno ladjo, da pozdravi kraljico. Brod je zapustil perzijski zaliv in krenil v Evropo. Med potjo je poveljnik ladje izgubil orientacijo. Nikakor se ni mogel znajti, bilo ga je sram, da bi vprašal pri drugih ladjah za smer.

Nekega dne je opazil kapitan majhen brod, za katerega je sodil, da je angleški. Vozil je za njim. Mimili so Gibraltar in pluli dalje po morju. Ladja je stalno sledila malemu brodu. Teden dni kasneje so zagledali obalo. Kapitan perzijske ladje je ukazal, naj topovi stokrat ustrelijo v pozdrav.

Medtem ko so topovi grmeli, se je mali brod z uniformirano posadko približal ladji in nekdo je vprašal:

— Zakaj pa streljate?

— Pozdravljam angleško kraljico Viktorijo ob njenem 50. rojstnem dnevu! Je ponosno odvrnil perzijski kapitan.

— Tako! Toda, ali veste, da ste zdaj v Ameriki...

20 metrov globoko je padla mesečnica v Apuniji v Italiji. Ostala je pri življenju, ker je k sreči obvisela na razpetih vrveh za sušenje perila.

Največ kokoši imajo USA, ki štejejo 412 milijonov te perjadi. Sledi Kitajska z blizu 287, Rusija z nekaj nad 200 milijoni kokoši. Produkcija jajc in dobičkonosnost kokošjereje je pa največja na Danskem, Holandskem in v Švici.

Zaušnica

simbol nesreče

Če se na Kitajskem dva sprta tekmeča nikakor ne moreta sporazumeti, tedaj se spozabi eden izmed njih in primaže drugemu krepko zaušnico. Posebno zanimiva je ta praksa, če se je poslužila ženska. Kitajka je v večini primerov majhna in šibko bitje, zato skuša s plosko roko na vsak način doseči lice nasprotnika. Posebna kitajska veda uči, kako je treba paziti na nasprotnikovo desnico in varovati sebi levo lice. Kitajec je prepričan, da prisoli tistemu, ki ga oklofuta, tudi nesrečo za najmanj tri leta. Tako čitajo tudi po zarezah na dlani, kdo ima posebno grozotno roko za zaušnice. — Takšnega se potem vsi Kitajci boje.

Na vratih je napisano: Ne motite! Delavci: »Zdaj pa res ne vemo, kaj naj storimo. Gospod polir, ali naj ga zbudimo?«

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU
ROMAN 67

Glenison se je blazno, skoraj histerično smejala. Toda Filipu se je zdel ta smeh kot njen velik trijumf.

Naposled se je premaknil ter stopil proti njej.

»Kaj hočeš reči s tem?« je zakričal.

Potem je spregovorila Eliza z visokim in prestrašenim glasom. Z naglo kretnjo je zadržala Filipa, da ni udaril svoje žene.

»Ah — File — resnico govori! Pravkar sem ti hotela sama povedati! Brian je moj otrok! Toda zatajiti sem ga morala. Takrat sem bila v silnem strahu... ko bi izvedel moj mož, saj si vendar poznal Billa... Ko sem jo srečala v Mombasi, mi je rekla, da se bo zavzela za otroka...«

Filip je končno razumel to strašno zadevo. Prvi hip ni čutil ničesar, ampak je topo strmel v obe ženi.

»Mar hočeš reči, da si ti Brianova mati?«

»Da, File, sem! Toda tudi tvoj otrok je Brian.«

Popadla ga je divja besnost, sunkoma se je izvil iz Elizinemu prijemu. Prevaran, ogoljufan... Tako stvar so mu zatajili! Srepa je zrl v Glenison in se ji približeval.

»In kje je... drugi?«

Glenison je vztrepetala pod tem vprašanjem. Stala je sedaj pred izpraševa-

njem... kot obtoženka. Hotela je govoriti, toda beseda ni šla iz grla. Nepremično je stala ter skozi solze, ki so jo žgale kot led, gledala vanj.

»Umrl! File, ah, ali ne razumeš? ... Namesto njega je prinesla Briana!«

Obraz se mu je skoraj spačil v razsrjenosti. Prste je krčlil s pesti, kot bi se bal, da jih ne bi zasadil v telo žene, ki je nepremično stala pred njim.

»Umrl je. Tvoj otrok... in moj! In ti mi tega nisi povedala! Lagala si mi, igrala si komedijo, varala si me. Nekoga drugega si mi prinesla... In vse to... moj Bog... medtem ko...«

Filip je videl samo samega sebe: prevaranega in ogoljufanega. Zasovražil je ženo, ki mu je to storila. Za trenutek je umolknil, besede so mu grgale v ustih, potem pa je vsul na Glen ploho besed, kakršnih še ni slišala iz njegovih ust... hudobne, žaljive, ponižujoče, polne srda in sovraštva. Globoko v dušo so jo zasekale in pričela je trepetati kot list v burji. Govoriti ni mogla. Tudi ni mogla razumeti, da je Eliza v svojem razburjenju govorila neresnico. Kako naj bi otrok vendar umrl, ko sploh živ ni zagledal luč sveta.

Nalagan... prevaran... ogoljufan... In ona je to storila! Brez smisla bi bilo vsako pojasnjevanje. Tega bi Filip ne razumel. Mimo tega pa tudi ni mogla mi-

sliti ne govoriti.

Filip je stopil tik pred njo. Trepetal je in najraje bi pograbil to ženo ter jo zmel v svojih rokah.

»Ali ne znaš govoriti? Zakaj si storila to grozno dejanje? In nisi ji dovolila k njenemu lastnemu otroku! Ali mi ne odgovoriš takoj?«

Segel je z roko po njeni rami. Čisto se je sklonil k njej.

»Ah — File... File... nikar!« ga je Eliza prestrašena skušala zadržati. Pograbila ga je za roko ter ga vlekla nazaj, histerično ga proseč, naj ne stori brezumnega dejanja.

»Ne, File, nič žalega ji ne smeš storiti!«

Filip se je odvrnil od svoje žene ter objel Elizo, ki je malone omahnila.

Glenison ju je opazovala. V trenutku je izginila strahopetnost, ki jo je zbila k tlom. Prevzela jo je neodoljiva želja, da zbeži od tod. Dobro je vedela, če ostane tu le še trenutek, bi zblaznela ter skočila k Elizi in ji zasadila prste v grlo... Ubijala bi... in potem sama umrla, kajti zanj življenje nima več nobenega...

»Eliza... Eliza, poslušaj draga!«

Glenison pa je zaloputnila vrata ter zbežala v temno noč...

11. Tolažilna luč

Iz daljave je udarjal prasketajoči zvok, ki je izginjal in se znova povračal. Slepčar svetloba in svet prasketajoči zvok. — Vstala je, pa spet padla. Kaj se vendar godi okoli nje! Ničesar ni videla. In tak mrz, da so ji zobje šklepetali. Čez misli je zgrnila gosta megla. Nekaj se je ven-

dar zgodilo... se je spominjala... beži... beži... potem je padla... in vse okoli nje se je pogreznilo v temo.

Zakaj je prav za prav zbežala? In kam je hotela uteči? Nekam je vendar morala biti namenjena... to je vedela... toda kam, kam vendar?

Cez nebo se je utrl nov blisk. Zdelo se ji je, da je daleč. Vihar je divjal v drugo smer... Nebo se je nekoliko zjasnilo... Vstala je. In zakaj je vendar sredi noči na stepi? Pričelo je deževati... Na pot mora. Šla bi, toda kam. Ni se mogla spomniti.

Stopila je nekaj korakov. Luna se je izmotala iz črnih in težkih oblakov ter ožarila širno pustnjo s srebrnim sojem. — Ustavila se je ter pričela znova urejevati svoje misli. Skrušila se je na zemljo in dolgo ležala v suhi travi.

Filip jo sovraži! Nikdar je ne bo razumel! Nikoli več se ne vrne v ta predobri dom, ki ga je toliko ljubila. Potem je spet vstala in kot brezumna tekala po planjavi V brezmejnem obupu se je spomnila na človeka, ki ji je bil tovariš in prijatelj. Čisto jasno tega ni mogla premisliti, vedela pa je, da mora zbežati s Kilima Nungu. In tamle, štiri milje od tod, čez ravnico je dom Ciliana Michella.

Zbrala je vse sile ter spet vstala. Vrtočlavo ji je znova zastrla jasen preudarek. Iz vseh strani ji je udarjalo na ušesa: najti mora Michella. Toda vedela ni, zakaj naj to stori. S težavo se je borila za vsak korak in se približevala malemu domu, čigar drobna okna so svetlo sijala iz teme.

